

EUROPE DIRECT AUSTRUMLATGALĒ

Novembris 2025, Ziņu lapa Nr.5

ZIŅU LAPĀ LASIET

- 3 No sēklas līdz augam – skolēnu mācību pieredze saimniecībā "Līvānu ķiploks"
- 4 Skolu pavāri apmeklē Karlštati Zviedrijā un gūst pieredzi skolēnu ēdināšanā
- 6 Latgales uzņēmēji uzsāk dalību starptautiskajā projektā "Scaling Experiences"
- 8 Darba tirgus mainās – kādas izglītības programmas platformā STARS aicināti apgūt pieaugušie Latgalē?

RĒZEKNES NOVADĀ IEGĀDĀTS JAUNS ELEKTROAUTOBUSS SKOLĒNU PĀRVADĀŠANAI

7. oktobrī Viļānu vidusskolas skolēni un pedagogi devās uz Dekšārēm ar jauno elektroautobusu, kas turpmāk nodrošinās skolēnu pārvadājumus Rēzeknes novada Viļānu apvienībā. Bērni ar prieku un interesi sagaidīja jauno transportlīdzekli, īpaši šim notikumam sagatavojot krāsainus plakātus un sirsnīgus sveicienus.

Jaunais elektroautobuss iegādāts projekta ietvaros, lai uzlabotu skolēnu pārvadājumu kvalitāti un veicinātu videi draudzīga transporta izmantošanu pašvaldības pakalpojumos.

Pirmais elektroautobusa brauciens bija ne vien vienkāršs izmēģinājums, bet arī radoša un izglītojoša aktivitāte – skolēni devās uz Dekšārēm, lai piedalītos pasākumā “Grāmatu draugu ķēde”. Sakarā ar Dekšāres pagasta bibliotēkas pārcelšanos uz jaunām telpām, skolēni palīdzēja pārvietot grāmatas no vecās bibliotēkas uz jauno, simboliski veidojot grāmatu draudzības ķēdi un stiprinot kopienas sadarbību.

Jaunais elektroautobuss iegādāts Atveseļošanās fonda projekta Nr. 3.1.1.6.i.0/1/23/A/CFLA/002 “Elektroautobusa iegāde un uzlādes punkta izbūve Viļānos” ietvaros, kura mērķis ir uzlabot izglītojamo mobilitāti un izglītības iestāžu sasniedzamību, kā arī veicināt publiskā sektora transporta “zaļināšanu”, ieviešot bezemisiju transportlīdzekļus skolēnu pārvadājumu nodrošināšanai Rēzeknes novadā.

Projekta ietvaros Viļānos izbūvēta elektroautobusa uzlādes stacija, ierīkots stāvlaukums, nožogojums, kā arī veikta teritorijas labiekārtošana, kas nodrošina pilnvērtīgu transportlīdzekļa izmantošanu ikdienas skolēnu pārvadājumos. Uzstādīta arī videonovērošanas, monitoringa un apsardzes sistēma, kā arī nodrošināts elektroapgādes pieslēgums un apgaismojums, kas garantē drošu un efektīvu elektroautobusa ekspluatāciju.

Jaunais elektroautobuss simbolizē soli tuvāk videi draudzīgākam un ilgtspējīgākam Rēzeknes novadam, vienlaikus parādot, ka moderni un inovatīvi risinājumi var iet roku rokā ar sabiedrības izglītošanu un kopienas iesaisti.

Projekta kopējais budžets ir 805 371,30 EUR, no kura Atveseļošanās fonda finansējums ir 666 660,00 EUR, pašvaldības līdzfinansējums – 138 711,30 EUR.

NO SĒKLAS LĪDZ AUGAM – SKOLĒNU MĀCĪBU PIEREDZE SAIMNIECĪBĀ "LĪVĀNU ĶIPLOKS"

Šajā mācību gadā Latvijas vispārizglītojošajās mācību iestādēs uzsākts ESF Plus projekts Nr. 4.2.2.1/1/25/I/001 "STEM un pilsoniskās līdzdalības norises plašākai izglītības pieredzei un karjeras izvēlei". Projekta mērķis ir nodrošināt bērniem un jauniešiem iespēju apmeklēt norises STEM jomā un pilsoniskās līdzdalības jomā, kas sekmē mācību satura sasniedzamo rezultātu un mērķu sasniegšanu, lai mācību procesā dažādotu mācīšanās pieredzi, efektīvāk sasaistītu mācību teoriju ar praksi, veicinātu izpratni par minēto jomu darba tirgus prasībām, radītu interesi par šo jomu apgūšanu un sekmētu turpmāku mācīšanās izvēli minētajās jomās.

Ludzas 2. vidusskolas 4.a un 4.b klases skolēni kopā ar klases audzinātājām Anželu Rutkovsku un Ivetu Labāni 17. oktobrī devās uz Līvānu novadu, kur saimniecībā "Līvānu ķiploks" piedalījās mācību norisē "Ķiploka ceļojums zemē". Skolēni iepazinās ar ķiploka izcelsmes vēsturi, tā vērtīgajām īpašībām un pilnu audzēšanas ciklu no sēklas līdz augam. Tika apskatīta tehnika, ķiploku žāvēšanas māja, saimniecības telpas un inventārs. Katrs skolēns mācījās, kā pareizi iestādīt ķiploku. Iegūtās zināšanas dabaszinātnēs nostiprināja ar dažādām spēlēm — "Saliec pareizi!", spēli Kahoot platformā, kā arī atbildēja uz jautājumiem.

Paldies saimniekiem par labi un jēgpilni sagatavoto norisi!

SKOLU PAVĀRI APMEKLĒ KARLŠTATI ZVIEDRIJĀ UN GŪST PIEREDZI SKOLĒNU ĒDINĀŠANĀ

Projekta Nr. CB0600301 "SchoolFood WasteSolutions" ietvaros Latgales plānošanas reģions kā vadošais partneris kopā ar sadarbības partneriem no Tartu reģiona organizēja mācību braucienu uz Zviedriju. No 20. līdz 23. oktobrim skolu pavāri un projekta pārstāvji viesojās Karlštātē, lai gūtu praktisku pieredzi un idejas par skolu ēdināšanas sistēmu pilnveidi, ēdiena pasniegšanas efektivitāti un pārtikas atkritumu mazināšanu. Preiļu novada pašvaldības projekta darba grupu braucienā pārstāvēja projekta vadītāja, pavāres no pilota skolām – Preiļu 1. pamatskolas un Riebiņu pamatskolas, kā arī Aglonas vidusskolas un Vārkavas pamatskolas pavāres.

Karlštatē pašvaldības un izglītības iestāžu pārstāvji dalībniekiem sniedza iespēju ielūkoties Zviedrijas skolu ēdināšanas pieejā – sākot no virtuves iekārtojuma un diētisko ēdienkaršu plānošanas līdz komunikācijai ar skolēniem un vecākiem. Viesošanās vairākās skolās ļāva pavāriem praksē redzēt, kā darbojas bufetes tipa ēdināšana, kā tiek plānotas tematiskās ēdienu dienas, un kā tiek izmantoti ergonomiski virtuves risinājumi, lai samazinātu pārtikas zudumus.

Dalībniekus īpaši uzrunāja maizes cepšana uz vietas katrā skolā, ēdienu krāsainība un garšas daudzveidība, kā arī vienota ēdienkaršu programma, kas ļauj sekot izmaksām un budžeta izpildei. Svarīga loma Zviedrijā ir arī ēdiena estētikai un skolēnu izvēles brīvībai – tas rada patīkamu un mācību procesam atbilstošu ēšanas vidi.

 Daugavpils Universitātes pārtikas tehnoloģe Dzintra Kokta norādīja: "Zviedrijas pieeja parāda, ka ēdienreize skolā var būt gan garšīga, gan izglītojoša. Tā palīdz veidot veselīgus ieradumus un rada mājīguma sajūtu."

 Savukārt uztura terapeite un pavāre Triin Muiste no Igaunijas piebilda: "Īsi video un ieraksti sociālajos tīklos par dienas ēdienkarti palīdz skolām veidot atklātu komunikāciju ar bērniem un vecākiem – tas veicina uzticēšanos."

Brauciens kļuva arī par vērtīgu tīklošanās platformu. Pavāri no dažādām Latgales skolām pirmo reizi satikās kopīgā pasākumā, daloties pieredzē un idejās par darba organizēšanu. Sarunās ar Tartu reģiona kolēģiem atklājās, ka izaicinājumi abās valstīs ir līdzīgi – sākot no pārtikas atkritumu samazināšanas līdz sabalansētas ēdienkartes nodrošināšanai skolēniem. Šī pieredze iedvesmoja turpmākai sadarbībai.

Zviedrijas skolās novērotie tehniskie risinājumi – modernas krāsnis, dzesēšanas skapji un uzglabāšanas sistēmas – palīdz pagarināt produktu derīguma termiņu un samazināt pārtikas zudumus. Īpaši iedvesmoja prakse “Food lesson” – maltīte kā mācību procesa daļa, kur skolēni mācās baudīt ēdienu mierīgā atmosfērā. Tuggeliteskolā pirmās 15 pusdienu minūtes tiek veltītas klusai maltītei, kas palīdz skolēniem koncentrēties un veicina labākus ēšanas paradumus. Latgales pavāri uzsvēra, ka daudzus redzētos risinājumus var īstenot arī Latvijā – sākot ar ēdienu vizuālo noformējumu un komunikāciju ar skolēniem, līdz pārtikas atkritumu uzskaiti un ergonomisku iekārtu izmantošanai.

Riebiņu pamatskolas virtuves vadītāja Anita Cakule: “Uzrunāja tas, ka varējām klātienē redzēt to, ko dzirdējām teorijā. Ļoti daudz nianšu mūsu skolā varam realizēt jau tagad bez lieliem ieguldījumiem, piemēram, launags ārā, pašcepta maize, jaunas iestrādes bērnu un virtuves komandas sadarbībai. Ļoti liela cieņa tiek izrādīta ēdienam un virtuves darbiniekiem. Paldies par doto iespēju! Ļoti izcila organizācija un attieksme pret mums!”

Šī pieredze kalpos par pamatu skolu ēdināšanas sistēmas uzlabošanai Latgalē un Tartu reģionā, kā arī bufetes tipa ēdināšanas ieviešanai un jaunu virtuves iekārtu iegādei projekta ietvaros četrās Latgales un divās Tartu pilotskolās. Pēc gūtās pieredzes Preiļu novada pašvaldības projekta darba grupa kopīgi rosinās veikt izmaiņas pilota skolās, sākotnēji izglītojot skolēnus un organizējot ēdiena atkritumu un šķīvju novākšanu pašu spēkiem. Tas veicinās apziņu par ēdiena vērtību, uzlabos galda kultūru, kā arī skolēnu atbildību.

DARBA TIRGUS MAINĀS – KĀDAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS PLATFORMĀ STARS AICINĀTI APGŪT PIEAUGUŠIE LATGALĒ?

Uzsverot mācīšanās nozīmi visa mūža garumā, Valsts izglītības attīstības aģentūra (VIAA) šoruden uzsākusi pieaugušo izglītības kampaņu “Atjaunini prasmes un zināšanas!”, vienlaikus aicinot iedzīvotājus veidot individuālos mācību kontus (IMK) prasmju pārvaldības platformā STARS. Pēc IMK izveides pieaugušie Latgalē ir aicināti apgūt, piemēram, elektromontiera, programmēšanas tehniķa, aprūpētāja un citas profesijas, kā arī pilnveidot profesionālās prasmes būvniecības, enerģētikas, IT, lauksaimniecības un metālapstrādes, mašīnbūves un mašīnzinību nozarēs.

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) 2024. gada dati liecina, ka ar augstāko izglītību Latvijā tiek nodarbināti 87 % darbspējīgo pieaugušo, bet bez vidējās izglītības – tikai 65 %, un nākotnes darba tirgus prasīs vēl augstāku kvalifikāciju, īpaši digitālo prasmju jomā.

Latgales iedzīvotājus aicina izmantot pieaugušo izglītības iespējas

Lai sniegtu pieaugušajiem Latvijā kvalitatīvas un pieejamas izglītības iespējas, pērn Valsts izglītības attīstības aģentūra izstrādājusi prasmju pārvaldības platformu STARS (stars.gov.lv), kas palīdz pilnveidot digitālās un profesionālās prasmes vai pārkvalificēties, veicinot konkurētspēju darba tirgū. Platformā iespējams izveidot individuālo mācību kontu (IMK), atrast mācības atbilstoši savām interesēm gan klātienē, gan attālināti, kā arī saņemt karjeras konsultantu atbalstu.

“Mūsdienās mācīšanās visa mūža garumā kļūst par neatņemamu karjeras un dzīves kvalitātes sastāvdaļu. Platforma STARS palīdz cilvēkiem neatkarīgi no vecuma un pieredzes atrast tieši sev piemērotākās mācības profesionālajai attīstībai. Būtiski uzsvērt, ka šobrīd STARS iespējas izmanto jau vairāk nekā 30 000 Latvijas iedzīvotāju, no kuriem aptuveni 90 % ir pieteikušies mācībām,” uzsver Elīna Purmale-Baumane, VIAA Pieaugušo izglītības departamenta direktore.

Šobrīd Latgalē ir iespējams apgūt aprūpētāja, elektromontiera, elektrotehniķa, ēku būvtehniķa, māsas palīga, metinātāja un programmēšanas tehniķa profesijas, kā arī pilnveidot profesionālās prasmes būvniecības, enerģētikas, IT, lauksaimniecības un metālapstrādes, mašīnbūves un mašīnzinību nozarēs.

“Darba tirgū šobrīd īpaši pieprasīti ir speciālisti enerģētikā, IT un metālrūpniecībā – jomās, kur prasmes vislabāk apgūstamas tieši klātienē. Tāpēc aicinām pieaugušos izmantot iespēju mācīties praktiski, darbojoties reālā vidē un apgūstot profesiju, kas sniedz stabilitāti un pieprasījumu darba tirgū. Platforma STARS ļauj atrast šīs iespējas sev tuvākajā vietā un pieteikties mācībām ar valsts līdzfinansējumu,” uzsver E. Purmale-Baumane.

Mācības pieejamas arī attālināti

Kopumā platformā STARS pieejams gan klātienes mācību piedāvājums visos Latvijas reģionos, gan iespēja mācīties attālināti, pilnveidojot programmēšanas, datu analīzes, procesu automatizācijas un mākslīgā intelekta prasmes, kā arī citas darba tirgū aktuālas kompetences. Platformā šobrīd atrodamas izglītības programmas gan bez maksas, gan ar personas līdzmaksājumu. Savukārt personām no trūcīgām un maznodrošinātām mājāsaimniecībām, bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu mācības ir pilnībā bez maksas, un papildus tiek nodrošināta arī transporta izmaksu kompensācija.

Par pieaugušo izglītības kampaņu “Atjaunini prasmes uz zināšanas!”

Kampaņā “Atjaunini zināšanas un prasmes!” VIAA aicina ikvienu iedzīvotāju regulāri pilnveidot savas prasmes un zināšanas, izveidojot individuālo mācību kontu prasmju pārvaldības platformā STARS (stars.gov.lv). Kampaņas mērķis ir mainīt sabiedrības attieksmi pret mācīšanos, uzsverot, ka izglītība jebkurā vecumā ir dabiska un vērtīga, palīdzot saglabāt konkurētspēju darba tirgū un veidot ilgtspējīgu karjeru.

Ikviens Latvijas iedzīvotājs no 18 gadu vecuma aicināts izveidot savu individuālo mācību kontu platformā stars.gov.lv – sperot pirmo soli pretī jaunām zināšanām, prasmēm un ilgtspējīgai karjerai.

Platformu izstrādā Valsts izglītības attīstības aģentūra sadarbībā ar izglītības un zinātnes ministriju Eiropas Savienības Atveseļošanas fonda projekta Nr. 2.3.1.4.i.0/1/23/I/CFLA/001 “Individuālo mācību kontu pieejas attīstība” ietvaros, un tās mērķis ir attīstīt ilgtspējīgu un sociāli atbildīgu pieaugušo izglītības sistēmu, kas nodrošinās individuālus mācību risinājumus atbilstoši darba tirgus vajadzībām.

LATGALES UZŅĒMĒJI UZSĀK DALĪBU STARPTAUTISKĀJĀ PROJEKTĀ "SCALING EXPERIENCES"

Latgales Tūrisma asociācija sadarbībā ar astoņiem Latgales reģiona uzņēmumiem uzsāk dalību starptautiskajā projektā "Scaling Experiences", kas tiek īstenots Interreg Central Baltic 2021–2027 programmas ietvaros ar mērķi stiprināt pierobežas tūrisma uzņēmumu konkurētspēju, attīstot inovatīvas un iesaistošas pieredzes, kas spēj uzrunāt gan vietējos, gan ārvalstu ceļotājus.

Uzņēmēju - dalībnieku pirmā tikšanās un atklāšanas seminārs notika 26.septembrī KUUP kafijas grauzdētavā, kur dalībnieki iepazinās ar projekta mērķiem, dalījās savā pieredzē un guva iedvesmu, klausoties ekspertus un baudot svaigi grauzdētas kafijas aromātu un garšu.

Uzņēmēji ir apņēmības pilni radīt jaunas, autentiskas un augstas pievienotās vērtības pieredzes, kas palīdzēs paplašināt klientu loku gan Latvijā, gan ārvalstīs. Ciešā sadarbībā ar biznesa ekspertu Jāni Kļaviņu, kurš specializējas stratēģiskajā vadībā un uzņēmējdarbības attīstībā, individuāli katram uzņēmumam tiks veikta esošās situācijas analīze, tiks identificēts neizmantots potenciāls un tiks izstrādāts detalizēts plāns jauno tūrisma pakalpojumu vai pieredžu ieviešanai dzīvē. Savukārt komunikācijas ekspertes un mentores Ivetas Graudiņas vadībā, darbojoties mastermind grupās un individuāli, tiks izstrādāts uzņēmuma "Izaugsmes ceļvedis".

Projekta ietvaros plānotie pieredzes apmaiņas braucieni uz Somiju un Igauniju un tiklošanās ar projekta partnervalstu dalībniekiem ļaus Latgales tūrisma uzņēmējiem bagātināt savu pieredzi, paplašināt praktiskas zināšanas un redzēt aktuālāko jautājumu risinājumus citās vietās.

Latgales Tūrisma asociācijas vadītāja Jeļena uzsver projekta nozīmi reģiona attīstībā:

"Latgale sevī apvienot sirsnību, dabas bagātībām un kultūras daudzveidību. Projekts Scaling Experiences palīdzēs šīs vērtības pārvērst par jaunām, spilgtām pieredzēm, kas uzrunās ceļotājus no visas pasaules. "Scaling Experiences" Latgales uzņēmējiem ir iespēja spert nākamo soli – no pakalpojumu sniedzējiem kļūt par aizraujošu stāstu un unikālu pieredžu veidotājiem. Tas ļaus ne tikai paplašināt viņu biznesa iespējas, bet arī nostiprinās Latgales vietu uz Eiropas tūrisma kartes kā reģionam, kurā autentiskums un sirsnība pārtop pieredzēs, kas paliek atmiņā."

Projektā, kas aptver Latviju, Igauniju un Somiju, Latgales reģionu pirmajā posmā pārstāvēs astoņi mazie un vidējie uzņēmumi no Līvānu, Ludzas, Preiļu, Rēzeknes novada un Rēzeknes pilsētas, pārstāvēt dažādas tūrisma nozares - aktīvo atpūtu, ēdināšanu, kultūras un vēstures mantojuma, radošās industrijas, MICE un lauku saimniecības. Dalībai projektā tika atlasīti:

- Inese Martinkus ("Vides dizains Nātre"),
- Ineta Lontone (restorāns "WeKnow"),
- Jeļena Truhanova (pasākumi "Notici sev"),
- Jesenija Masaļska ("Ūdens pasaka"),
- Jolanta Smane ("Slāņu labumi"),
- Maija Krasnā ("Ārdavas muiža"),
- Māra Rudzīte ("3i Aģentūra"),
- Mārtiņš Kiščenko ("Lūznavas atrakciju parks")

Projekta gaitā uzņēmēji saņems atbalstu pieredzes ekonomikas principu ieviešanā, piedalīsies kopīgās apmācībās un pieredzes braucienos, kā arī izmantos mentoru un biznesa ekspertu konsultācijas tūrisma piedāvājuma profesionālai strukturēšanai, cenu politikas izstrādei un mērķtiecīgam mārketingam. Vienlaikus projekts veicinās pārrobežu sadarbību un jaunu tirgus segmentu apguvi.

Plašāka informācija un iespēja pieteikt savu uzņēmumu projektam:

Latgales Tūrisma asociācija

projekts@latgale.travel

www.latgale.travel

+371 29395343

Papildu informācija par programmu: www.centralbaltic.eu

Informāciju sagatavoja: Latgales Tūrisma asociācija

KONTAKTI

Rēzeknes novada pašvaldība

309. kabinets (3.stāvs)
Atbrīvošanas aleja 95A

tel. +371 64607177

e-pasts: ed@rezeknesnovads.lv

Sadarbības partneri:

Krāslavas novada bibliotēka
Dīķu iela 5, Krāslava

Preiļu Galvenā bibliotēka
Kārsavas iela 4, Preiļi

Rēzeknes Centrālā bibliotēka
Atbrīvošanas aleja 81/5, Rēzekne

 www.facebook.com/EDAustrumlatgale

Europe Direct informācijas centra Austrumlatgalē darbību finansē Eiropas Komisija un Rēzeknes novada pašvaldība sadarbībā ar Krāslavas novada centrālo bibliotēku, Preiļu Galveno bibliotēku un Rēzeknes Centrālo bibliotēku

EUROPE DIRECT
Dienvidlatgale